

KARIN BOYE

ETT AV SVERIGES FRÄMSTA FÖRFATTARSKAP

LITTERATURBANKENS SKOLA

BARNDOM

Boye föddes år 1900 i Göteborg. 1909 flyttade familjen till Stockholm.

Familjen var välbeställd. Boyes pappa Fritz var civilingenjör och mamma Signe var engagerad i kvinno- och utbildningsfrågor (under en period satt hon i kommunfullmäktige i Huddinge). Uppväxten präglades dock av mammans alkoholism.

UTBILDNING OCH YRKESLIV

LITTERATURBANKENS SKOLA

Efter gymnasiet utbildade sig Boye till folkskollärare (motsvarande lärare för låg- och mellanstadiet idag).

Senare studerade hon även språk och litteratur vid Uppsala universitet, en ovanlighet för tidens kvinnor.

Hon arbetade i perioder som lärare, parallellt med författarskapet.

Boye var också översättare. Bland annat översatte hon författarna Thomas Mann och T. S. Eliot till svenska.

FÖRFATTARSKAP

Karin Boye skrev redan som liten flicka massor av noveller, dikter och teaterpjäser.

1922 debuterade hon med diktsamlingen *Moln*.

Sammanlagt gav hon ut fyra diktsamlingar, fem romaner och två novellsamlingar under sin livstid.

Ytterligare en diktsamling och en novellsamling gavs ut postumt (efter hennes död).

DIKTEN “I RÖRELSE”

Flera av Boyes dikter har blivit både kända och älskade. Ett exempel är dikten “I rörelse”:

LITTERATURBANKENS SKOLA

Den mätta dagen, den är aldrig störst.

Den bästa dagen är en dag av törst.

Nog finns det mål och mening i vår färd –
men det är vägen, som är mödan värd.

Det bästa målet är en nattlång rast,
där elden tänds och brödet bryts i hast.

På ställen, där man sover blott en gång,
blir sömnen trygg och drömmen full av sång.

Bryt upp, bryt upp! Den nya dagen gryr.
Oändligt är vårt stora äventyr.

ROMANEN *KALLOCAIN*

LITTERATURBANKENS SKOLA

Kallocain är Boyes mest berömda och lästa roman.

Det är en dystopisk framtidsskildring om en diktatur där allt och alla ständigt bevakas och kontrolleras. Huvudpersonen är en vetenskapsman som uppfunnit det som slutligen ska göra att staten får åtkomst till människors allra innersta: kallocain, ett medel som tvingar den som tar det att berätta sina allra djupaste tankar och hemligheter.

Romanen jämförs ofta med *1984* av George Orwell, som också är en dystopi om en extremt kontrollerande stat. *Kallocain* kom dock ut år 1940, åtta år före *1984*. Antagligen inspirerades bägge två av den ryska författaren Jevgenij Zamjatsins dystopiska roman *Vi*, som gavs ut på engelska 1924.

POLITIK OCH SEXUALITET

LITTERATURBANKENS SKOLA

Karin Boye var socialist och feminist, och en övertygad motståndare till nazism och fascism.

Hon hade kärleksrelationer med både män och kvinnor, och hade idag antagligen klassats som bisexuell.

Homo- och bisexualitet var mycket tabubelagt och till och med olagligt i Sverige fram till 1944. Boye brottades därför mycket med sin sexualitet.

Först när hon i trettioårsåldern flyttade till Berlin, som vid den här tiden var den mest sexualliberala staden i Europa, började hon leva som öppet bisexuell. Så småningom blev hon tillsammans med en kvinna.

TEMATIK I VERKEN

Många av Boyes litterära verk handlar om frigörelse: att våga vara sårbar och att göra uppror mot det som begränsar livet.

Kanske är det därför hennes böcker och dikter fortsätter att läsas och älskas även hundra år efter hennes debut.